

СЕКЦІЯ 3 ЕКОНОМІКА ТА УПРАВЛІННЯ НАЦІОНАЛЬНИМ ГОСПОДАРСТВОМ

УДК 338.4

Пехов В.А.
здобувач,
Національний науковий центр
«Інститут аграрної економіки»

РОЗВИТОК ЗЕРНОПРОДУКТОВОГО ПІДКОМПЛЕКСУ В СИСТЕМІ ЕКОНОМІЧНИХ ВІДНОСИН АГРАРНОГО СЕКТОРУ

Проаналізовано тенденції розвитку зернопродуктового підкомплексу в системі економічних відносин аграрного сектору. Сформульовано авторське бачення значимості зернової галузі для економіки, визначено: особливості позиціонування зерна на ринку в інфраструктурному вимірі каналів збуту; частку основних товаровиробників у виробництві зерна; тенденції експорту зернових та місця України на глобальному ринку зерна.

Ключові слова: зернопродуктовий підкомплекс, аграрний сектор, економічні відносини, ефективність, ефект, виробництво.

Пехов В.А. РАЗВИТИЕ ЗЕРНОПРОДУКТОВОГО ПОДКОМПЛЕКСА В СИСТЕМЕ ЭКОНОМИЧЕСКИХ ОТНОШЕНИЙ АГРАРНОГО СЕКТОРА

Проанализированы тенденции развития зернопродуктового подкомплекса в системе экономических отношений аграрного сектора. Сформулирована авторская точка зрения относительно значимости зерновой отрасли для экономики, определены: особенности позиционирования зерна на рынке в инфраструктурном измерении каналов сбыта; частицу основных тваропродуцителей в производстве зерна; тенденции экспорта зерновых и места Украины на глобальном рынке зерна.

Ключевые слова: зернопродуктовый подкомплекс, аграрный сектор, экономические отношения, эффективность, эффект, производство.

Pekhov V.A. GRAIN PRODUCTION SUBCOMPLEX DEVELOPMENT IN THE SYSTEM OF AGRICULTURAL SECTOR

The tendencies of grain production subcomplex in the economic relations of the agricultural sector are analyzed. Author's vision of the importance of the grain industry to the economy, features of grain positioning in the market infrastructure in terms of distribution channels, share of major manufacturers in the grain production, trends in grain exports trends and Ukraine's rates in the global grain market are defined.

Keywords: grain production subcomplex, agricultural sector, economic relations, efficiency, effect, production.

Постановка проблеми. Аграрний сектор як специфічна, особлива галузь національної економіки, характеризується багатовимірністю ефектів і рядом оціночних норм розвитку, серед яких слід звертати увагу на окремі її підсистеми. Деякі з них традиційно відіграють роль індикаторів соціально-економічного прогресу, а в останні десятиліття як от зернопродуктовий підкомплекс, набули виключної значимості для держави в цілому. Розгляд питання саме під таким кутом зору – оцінки динаміки розвитку й значимості вважаємо необхідним, бо практика функціонування даної сфери господарювання, разом зі зміною внутрідержавних і глобальних чинників ефективності, а також посилення економічного інтересу до виробництва зернових в усіх суб'єктів господарювання, вимагає переосмислення наукою.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Питання розвитку зернопродуктового підкомплексу в системі економічних відносин на рівні аграрного сектору і підприємств (виробників), завжди в центрі уваги. Дослідження проводяться багатьма науковцями, адже зерно – стратегічний продукт й вивчення засад його «поведінки» на ринку актуально вбудовано повсякчас у механізм розвитку національної економіки, тому привертає увагу науки. Дослідницькі напрацювання з цього приводу надзвичайно обширні, представлені фундаментальними і прикладними розробками таких науковців як: П. Гайдучкий [15], Б. Пасхавер [9, 10], Г. Калетник [4], О. Шпикуляк [12], О. Шпичак [13; 14], В. Бойко [2],

О. Балабанов [1], В. Колодійчук [6; 11], М. Лобас [7], Л. Мармуль [8], Г. Черевко [11], Л. Забуранна [3], І. Кобута [5], Ю. Воскобійник [12] та інші науковці. Проте зокрема в прикладному плані оцінок розвитку, вважаємо, дослідження повинні здійснюватися постійно, до чого ми й долучаємося в даній статті, преш за усе з огляду на динаміку зміни пріоритетів продовольчої безпеки, економічних інтересів господарювання в аграрній сфері, мотивацій виробництва зерна з точки зору його ефективності (соціальної, економічної).

Формулювання цілей статті – визначення особливостей й рольових характеристик значимості зернопродуктового підкомплексу, виробництва зерна в системі функціонування аграрного сектору і економіки України.

Виклад основного матеріалу дослідження. Зернопродуктовий підкомплекс – базова галузь для усього аграрного сектору економіки України, адже на базі результатів його функціонування формується фактично економічна, продовольча, фінансова безпека. Цьому факту передують традиційна інституційна зумовленість результативної частини економічної діяльності сільгоспвиробників – виробництво зерна є традиційним товаром. Зерно як продукт діяльності, об'єкт економічних ринкових відносин є фактично «вимога» збалансування економічних, соціальних і навіть політичних інтересів, звідси неочіно велика значимість зернопродуктового підкомплексу. Це питання розкриватиметься нами у контексті

оцінки ефективності і результативності зернового бізнесу.

Характерними результатами в оцінках розвитку зернової галузі в останні роки і навіть десятиліття є зростання її значимості для усієї економіки України (табл. 1).

Підтвердженням цього є зокрема динаміка зміни вартісних показників оцінки значимості зернової галузі для аграрного сектору економіки, таких як:

1) вартість зернової продукції у постійних цінах 2010 року – в гривневому еквіваленті і у відсотковому вимірі зросла; якщо у 2000 р. вартість продукції складала 27189 млн. грн., то у 2014 р. – 67573 млн. грн., що склало відповідно 18 та 26,9% від загальногалузевого її обсягу;

2) експортні мотивації – експорт із 122,8 млн. грн. у 2000 році зріс до 6544,1 млн. грн. у 2014 р., відповідно з 8,9 до 39,3% до загального експорту агропродовольчої продукції;

3) виручка від реалізації зерна зросла з 2766,0 млн. грн. у 2000 р. до 55063,6 млн. грн. у 2014 р., що склало відповідно 37,9 і 42,6% до агропродовольчої продукції;

4) прибуток від реалізації зерна також зріс значною мірою, але тут має місце скачкоподібність по роках, залежно від цінової ситуації на ринку, інфляційних процесів і динаміки зміни вартості витрат.

Величезна значимість зернового господарства традиційно відповідає мотиваціям агрогосподарів виробляти зерно, яке з одного боку є найбільш ліквідним

Таблиця 1

Значимість зернової галузі для аграрного сектору економіки України

Показник	2000	2005	2010	2011	2012	2013	2014
Зернова продукція у постійних цінах 2010 року, млн. грн	27189	41745	41633	60492,5	49407	66997	67573
у відсотках до валової продукції	18,0	23,2	21,4	25,9	22,1	26,5	26,9
Експорт зерна, млн. дол.	122,8	1384,1	2467,1	3617,2	6999,9	6371,3	6544,1
у відсотках до агропродовольчої продукції	8,9	32,2	24,8	28,3	39,1	37,4	39,3
у відсотках до усієї продукції	0,8	4,0	4,8	5,3	10,2	10,1	12,1
Виручка від реалізації зерна, млн. грн	2766,0	7056,4	22359,1	29543,5	42838,9	45627,3	55063,6
у відсотках до с-г продукції	37,9	37,1	34,8	39,8	41,5	39,4	42,6
Прибуток від реалізації зерна, млн. грн	179,2	215,2	3099,6	7695,4	6520,7	683,4	14224,3
у відсотках до с-г продукції	x	17,2	24,3	38,6	32,3	5,8	42,7

Розраховано за даними Державної служби статистики України

Таблиця 2

Виробництво основних видів сільськогосподарської продукції усіма категоріями господарств України, тис. тонн

Продукція	Роки									
	1990	1995	2000	2001	2005	2010	2011	2012	2013	2014
Зернові культури	51009	33930	24459	39706	38016	39271	56747	46216	63051	63859
Цукрові буряки(фабричні)	44265	29650	13199	15575	15468	13749	18741	18439	10789	15734
Соняшник	2571	2860	3457	2251	4706	6772	8671	8387	11051	10134
Картопля	16732	14729	19838	17344	19462	18705	24248	23250	22259	23693
Овочі	6666	5880	5821	5907	7295	8122	9833	10017	9873	9638
Молоко	24508	17274	12658	13444	13714	11249	11086	11378	11488	11133
М'ясо	4358	2294	1663	1517	1597	2059	2144	2210	2389	2360
Вовна (тонн)	29804	13926	3400	3266	3195	4192	3877	3724	3520	2602
Яйця(млн. штук)	16287	9404	8809	9668	13046	17052	18690	19111	19615	19587

Розраховано за даними Державної служби статистики України

Таблиця 3

Виробництво основних видів сільськогосподарської продукції у господарствах населення по Україні, тис. тонн

Вид продукції	2000	2001	2005	2010	2011	2012	2013	2014	Питома вага господарств населення (в % до виробництва в усіх категоріях господарств)	
									2000 р.	2014 р.
Зерно	4495	8046	9225	9492	12528	10141	13392	13957	18,4	21,9
Цукрові буряки	1605	3166	3322	1086	1595	1601	1689	1135	12,2	7,2
Соняшник	432	407	996	1186	1382	1256	1605	1452	12,5	14,3
Картопля	19561	17069	19223	18222	23496	22493	21599	22935	98,6	96,8
Овочі	4835	5134	6514	7158	8292	8583	8714	8297	83,1	86,1
Молоко	8989	9808	11132	9032	8840	8842	8906	8485	71,0	76,2
М'ясо (забійна маса))	1225	1165	1009	925	929	938	948	908	73,7	38,5
Вовна(тонн)	2089	2082	2503	3482	3230	3168	3050	2223	61,4	85,4
Яйця (млн.. штук)	5831	5989	6588	6803	6952	7133	7381	7051	66,2	36,0

Розраховано за даними Державної служби статистики України

Таблиця 4

Виробництво зерна за категоріями господарств України, тис. тонн

Категорія господарства	2010 р.	2011 р.	2012 р.	2013 р.	2014 р.	В середньому за 2010-2014 роки
С-г. підприємства	29779	44219	36075	49659	49903	41927
Господарства населення	9492	12528	10141	13392	13957	11902
Господарства усіх категорій	39271	56747	46216	63051	63859	53829

Розраховано за даними Державної служби статистики України

Таблиця 5

Структура розподілу зерна по всіх каналах реалізації по Україні, %

Канали реалізації	1995 р.	2000 р.	2001 р.	2005 р.	2010 р.	2012 р.	2013 р.	2014 р.
Переробним підприємствам	37,5	4,0	2,2	5,2	3,4	3,7	4,0	3,3
На ринку	19,2	34,8	17,7	10,0	7,1	3,7	3,4	3,1
Населенню	30,3	20,6	16,1	4,7	0,9	0,3	0,2	0,2
За іншими каналами	13,0	40,6	64,0	80,1	88,6	92,3	92,4	93,4
Всього	100	100	100	100	100	100	100	100

Розраховано за даними Державної служби статистики України

Таблиця 6

Вплив урожайності зернових на ефективність виробництва у сільськогосподарських підприємствах України у 2014 році

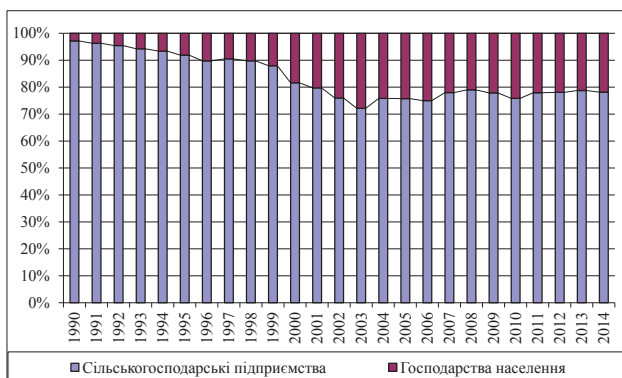
Групи за урожайністю, ц/га	Кількість господарств у групі	На 1 господарство			Урожайність, ц/га	Собівартість 1 ц, грн.		Ціна реалізації 1 ц, грн	Прибуток на 1 ц, грн	Рентабельність, %
		Площа, га	Вироблено, ц	Реалізовано, ц		Виробнича	Повна			
ЗЕРНОВІ										
До 20	836	502	7855	5563	15,7	164,81	173,76	168,41	-5,35	-3,1
20,1-30	1611	782	20081	27655	25,7	139,80	153,95	171,78	17,84	11,6
30,1-40	1681	1147	40624	56449	35,4	135,19	150,90	175,39	24,49	16,2
40,1-50	1311	1120	50279	54566	44,9	119,21	139,54	176,07	36,53	26,2
50,1-60	894	1383	75866	57203	54,8	121,95	144,32	181,93	37,62	26,1
60,1-80	890	1784	122486	89373	68,7	113,80	142,58	180,16	37,57	26,4
більше 80	429	2622	240014	89876	91,5	103,69	139,79	192,87	53,08	38,0
В середньому	7652	1180	59190	380687	50,2	119,33	144,26	181,35	37,09	25,7
ПШЕНИЦЯ										
До 20	503	319	4823	2081	15,1	166,71	179,81	174,60	-5,21	-2,9
20,1-25	520	365	8325	3556	22,8	141,29	159,62	174,25	14,63	9,2
25,1-30	744	477	13216	8271	27,7	134,54	151,06	175,59	24,54	16,2
30,1-35	810	511	16715	11143	32,7	130,68	147,89	179,73	31,84	21,5
35,1-40	888	576	21773	15591	37,8	125,75	148,07	183,62	35,55	24,0
40,1-50	1623	672	30250	40027	45,0	121,85	146,67	187,36	40,69	27,7
більше 50	1649	705	42424	59387	60,2	113,16	142,65	192,48	49,83	34,9
В середньому	6737	577	25013	140056	43,4	121,28	146,30	187,29	40,99	28,0
ЯЧМІНЬ										
До 20	866	197	3161	2201	16,1	151,02	166,24	159,74	-6,50	-3,9
20,1-25	842	239	5447	3897	22,8	140,14	159,99	159,74	-0,25	-0,2
25,1-30	843	249	6900	4664	27,7	131,38	144,57	162,88	18,32	12,7
30,1-35	780	268	8692	5407	32,4	124,25	145,45	162,80	17,35	11,9
35,1-40	666	265	9946	5329	37,5	121,47	139,50	168,44	28,94	20,7
40,1-45	481	285	12052	4979	42,3	121,79	143,12	178,47	35,34	24,7
більше 45	824	306	16628	11185	54,3	114,12	137,58	183,20	45,62	33,2
В середньому	5302	256	8684	37662	33,9	124,60	144,57	171,24	26,67	18,4
КУКУРУДЗА										
До 30	1087	266	5532	5685	20,8	179,45	168,99	157,64	-11,35	-6,7
30,1-45	926	482	18212	15127	37,8	156,16	158,13	171,63	13,49	8,5
45,1-60	910	530	28090	20962	53,0	124,21	135,78	159,15	23,37	17,2
60,1-75	758	751	50998	32249	67,9	118,09	136,31	167,64	31,32	23,0
75,1-90	601	1031	84797	44124	82,3	109,96	150,59	174,29	23,70	15,7
90,1-105	401	1477	143759	46650	97,4	98,14	133,51	193,29	59,78	44,8
більше 105	364	690	82095	25962	119,1	102,87	129,53	187,87	58,33	45,0
В середньому	5047	644	44697	190759	69,4	114,31	140,65	177,29	36,64	26,0

товаром в соціально-економічному плані, а з іншого – менш затратним, порівняно з багатьма іншими видами сільськогосподарської діяльності, в агротехнологічному. Хоча, на наш погляд у підтримці, підвищенні значимості зерновиробництва для України, переважають екстенсивні фактори. Зокрема вивільнення посівних площ під зернові за рахунок відмови від вирощування трудомістких культур (технічних), кормових, через занепад галузі тваринництва. Тому результати оцінки значимості зернопродуктового підкомплексу, перш за все сировинно-виробничої його складової, зумовлені виключно кон'юнктурною, не зовсім далекоглядною політикою самих виробників, яка не має нічого спільного з баченням перспективи сталого розвитку. Підтвердженням цьому є різке збільшення обсягів виробництва зерна, порівняно з іншими видами продукції, як по усіх видах господарств (табл. 2, 4), так і по господарствах населення (табл. 3, 4).

Господарства населення, використовуючи невеликі за площею земельні наділи в основному вирощують зернові, бо це база для розвитку галузі тваринництва. Тут особливий парадокс значимості – необхідність фактично економічного виживання і продовольчого самозабезпечення. Для крупних же підприємств, зерно є однією з головних статей сировинного експорту, про що свідчить структура розподілу зерна за каналами його реалізації (табл. 5). В останні роки переважний обсяг зерна реалізується «за іншими каналами», що підтверджує в основному експортну орієнтацію цього товару.

Виключна значимість зернопродуктового комплексу для аграрного сектору загалом і безпосередніх виробників зокрема, спричинена високим рівнем економічного інтересу, адже зернові при урожайності від 20,1 ц/га уже є прибутковими, про що свідчать результати проведеного нами групування сільськогосподарських підприємств (табл. 6).

Сказане свідчить про те, що навіть за мінімального набору здійснених агротехнічних заходів при вирощуванні зернових культур, виробництво буде рентабельним. В цьому також полягає економічний інтерес і значимість галузі, адже перш за все господарства населення, фермери, перебуваючи в складних умовах, за системного безгрошів'я й при відсутності будь-якої підтримки держави, спроможні лише на просте відтворення, проте їх питома вага у загальному виробництві зерна збільшується (рис. 1), що засвідчує тенденцію підвищення продуктивності праці.

Рис. 1. Частка основних товаровиробників у виробництві зерна в Україні

Розраховано за даними Державної служби статистики України

Загалом розвиток зерно продуктового під комплексу у вимірі набутих сьогодні ефектів господа-

рювання, змодельований завдяки фундаментальним агроекономічним перетворенням, перш за все в царині відносин власності та підприємств різних форм господарювання. Інакше кажучи, запорукою змін у обсягах виробництва зернових, значимості його для суб'єктів ринку, динаміці фінансових результатів від виробництва.

Також проведені дослідження підтверджують сформовану нами думку про те, що незважаючи на наявність цілого ряду проблем інфраструктурного, нормативно-правового, виробничого характеру, в також науково-інноваційного забезпечення, зернопродуктовий сегмент вітчизняного агрогосподарського комплексу у своєму розвитку досяг чималих успіхів. Зокрема, Україна у глобальному вимірі досягла по-суті вражаючих результатів, хоча вони позиціонуються в кількісному аспекті, але це: 2,5% у світовому виробництві зернових (станом на 5 березня 2015 р.); виробництво: пшениці – 9 місце, ячменю і кукурудзи – 5 місце (2013 р.); експорт: пшениця – 6, ячмінь – 5, кукурудза – 3 місце (2013 р.); зернові (всього) – 3 місце за обсягом експорту (32,3 млн. т), після ЄС (38,5 млн. т) і США (72,3 млн. т) (2013/2014 М.Р.). Закріплення за Україною статусу стабільного світового виробника – лідера на зерновому ринку, дає підстави стверджувати, що у підприємств зернопродуктового комплексу, особливо виробничої складової, величезні можливості, до того ж потенціал ще далеко не використаний. Тай більш ємний зовнішній ринок надає їм значні стимули, зокрема вартісного характеру.

Виробництво зерна є надзвичайно важливою для вітчизняного агроекономічного комплексу галуззю, так склалося історично, в силу природно-економічних, національно-ідентичних та інституційних умов. Україна приростає селом, а село завжди продукувало зерно, адже це є головна «валюта успіху», продукт сільськогосподарської праці – найбільш ліквідний як на теренах нашої держави, так і за її межами. Постановка проблеми в заданому ракурсі є безпеляційно-конструктивною, за будь-якого типу організації сільського господарства, який наслідували в минулому й наслідують сьогодні аграрні підприємці – зерно займало у виробничому сегменті переважачою питому вагу. Питання не в простій доцільності продукування зернового товару, а в найбільш ефективному господарському порядку, який забезпечить зростаючі ефекти. Сьогодні слід звернути увагу на консервацію екстенсивного способу виробництва зерна, особливо в дрібних товаровиробників за відсутності інституційних умов до їх кооперації.

Україна є глобальним гравцем на ринку зерна, а сільськогосподарські підприємства завдяки відповідному природно-ресурсному потенціалу здатні постачати на ринок додаткові обсяги зернового товару. Також слід звернути увагу на те, що за відповідної політики на національному рівні є значні резерви ємності внутрішнього ринку продовольства.

Виробництво зерна є надзвичайно важливою для вітчизняного агроекономічного комплексу галуззю, так склалося історично, в силу природно-економічних, національно-ідентичних та інституційних умов. Україна приростає селом, а село завжди продукувало зерно, адже це є головна «валюта успіху», продукт сільськогосподарської праці – найбільш ліквідний як на теренах нашої держави, так і за її межами. Питання не в простій доцільності продукування зернового товару, а в найбільш ефективному господарському порядку, який забезпечить зростаючі ефекти.

Висновки. Об'єктивно так склалося, що зерно є найбільш важливим видом продовольчих ресурсів і «провідником» у розвитку інших галузей (тваринництво, харчова промисловість та ін.). Саме тому зернопродукування в усіх відношеннях визнано як невід'ємний атрибут формування продовольчої безпеки, а також валового національного продукту й валової продукції галузі сільського господарства (приблизно четверта частина у вартісному вираженні). Закріплення ж за Україною статусу стабільного світового виробника – лідера на зерновому ринку, дає підстави стверджувати, що у підприємств зернопродуктового підкомплексу, особливо виробничої складової, величезні можливості, до того ж потенціал ще далеко не використаний. Висока ж ефективність виробництва досягається за рахунок високого рівня мотивації виробника до продукування зерна.

БІБЛІОГРАФІЧНИЙ СПИСОК:

1. Балабанов О. Зернопродуктовий під комплекс України: територіальна структура та організація / О. Балабанов. – К.: Вища школа, 1998. – 164 с.
2. Бойко В.І. Зерно і ринок : монографія / В.І. Бойко. – К. : ННЦ ІАЕ. – 2007. – 312 с.
3. Забуранна Л.В. Економічна ефективність виробництва зерна та шляхи її підвищення в сільськогосподарських підприємствах / Забуранна Л.В. // Економіка АПК. – 2014. – № 3. – С. 55.
4. Калетнік Г.М. Територіальна організація зернопродуктового комплексу регіону та напрями його удосконалення: [Монографія] / Г.М. Калетнік, Т.В. Пєпа, В.М. Ціхановська. – Вінниця: Вінницька газета, 2010. – 180 с.
5. Кобута І.В. Особливості аграрної політики Європейського Союзу на зерновому ринку / І.В. Кобута // Економіка АПК. – 2006. – № 5. – С. 110-118.
6. Колодійчук В.А. Галузеве позиціонування зерно продуктового комплексу України // В.А. Колодійчук // Економічний часопис XXI 9-10 (11), 2014. – С. 45-48.
7. Лобас М.Г. Розвиток зернового господарства України: [монографія] / М.Г. Лобас. – К.: Аграрний інститут НВАТ «Агроінком», 1997. – 449 с.
8. Мармуль Л.О. Проблеми інвестиційного забезпечення зернопродуктового підкомплексу регіону / Л.О. Мармуль // Вісник аграрної науки Причорномор'я. – Миколаїв. – 2002. – № 2. – С. 3-7.
9. Пасхавер Б. Продовольчий аспект подолання бідності / Б. Пасхавер // Економіка України. – 2004. – № 10. – С. 71-76.
10. Пасхавер Б. Рентабельність агросфери / Б. Пасхавер // Економіка України. – 2004. – № 2. – С. 73-82.
11. Черевко Г.В. Економіка зернопродуктового комплексу АПК / [Г.В. Черевко, П.М. Гарасим, В.А. Колодійчук, Т.Р. Козак, О.Р. Шпик, А.П. Гарасим, А.А. Колодійчук]. – Львів: Українські технології. – 2000. – 198 с.
12. Шпикуляк О.Г. Формування і розвиток ринку зерна в Україні [Шпикуляк О.Г., Воскобойник Ю.П., Саблук Р.П., Овсянников О.В.]. – К. : ННЦ ІАЕ, 2008. – 190 с.
13. Шпичак О.М. Давайте працювати на ринку зерна без шарахань в різні боки / О.М. Шпичак // Зерно і хліб. – 2005. – № 4. – С. 3-5.
14. Шпичак О.М. Економіко-організаційні проблеми якості сільськогосподарської продукції та продовольства / О.М. Шпичак // Економіка АПК. – 2010. – № 11 (193). – С. 51-59.
15. Гайдучий П.І. Аграрна реформа Л.Д. Кучми в Україні / П.І. Гайдучий. – К. : ТОВ «Інформаційні системи», 2015. – 448 с.

УДК 330.342.3

Пинда Ю.В.
кандидат економічних наук, доцент,
доцент кафедри фінансів і кредиту
Львівського університету бізнесу та права

ОБГРУНТУВАННЯ СТРУКТУРНИХ ЗРУШЕНЬ У ДОМІНАНТНИХ ГАЛУЗЯХ ТА СЕКТОРАХ ЕКОНОМІКИ УКРАЇНИ

У статті окреслено теоретичні засади дослідження технологічних зрушень як вагомого чинника розвитку. Визначено структурні зміни, що відбувалися у валовому внутрішньому продукті в розрізі видів економічної діяльності та обгрунтовано структурні зрушення у домінантних галузях та секторах економіки. Виявлено найбільший структуроутворюючий вплив на валову додану вартість України протягом 2001–2013 рр.

Ключові слова: структурні зрушення, розвиток, домінантні галузі та сектори економіки, будівництво, економіка.

Пинда Ю.В. ОБОСНОВАНИЕ СТРУКТУРНЫХ СДВИГОВ В ДОМИНАНТНЫХ ОТРАСЛЯХ И СЕКТОРАХ ЭКОНОМИКИ УКРАИНЫ

В статье очерчены теоретические принципы исследования технологических сдвигов как весомого фактора развития. Определены структурные изменения, которые происходили в валовом внутреннем продукте в разрезе видов экономической деятельности, и обоснованы структурные сдвиги в доминантных отраслях и секторах экономики. Обнаружено наибольшее структурное влияние на валовую добавленную стоимость Украины в течение 2001–2013 гг.

Ключевые слова: структурные сдвиги, развитие, доминантные отрасли и секторы экономики, строительство, экономика.

Pynda Y.V. A GROUND OF STRUCTURAL CHANGES IS IN DOMINANT INDUSTRIES AND SECTORS OF ECONOMY OF UKRAINE

In the article outlined theoretical principles of research of technological changes as a ponderable factor of development. Certainly structural changes which took place in a gross domestic product in the cut of types of economic activity and grounded structural changes in dominant industries and sectors of economy. Found out most structural influence on the gross value added of Ukraine during 2001–2013.

Keywords: structural changes, development, dominant industries and sectors of economy, building, economy.

Постановка проблеми. Сталий соціально-економічний розвиток країн значною мірою визначається еволюцією технологічних парадигм (укладів), що

зумовлює особливості конкурентних переваг національних економік у контексті глобалізації. Еволюційний розвиток економічних систем різних країн